

Raadsinformatiebrief

Van	Burgemeester en Wethouder/Burgemeester	Zaak nr.	1634368
Aan	Gemeenteraad	RIB nr.	2025-01
Portefeuillehouder	B. Heller	Datum	22 januari 2025
Informatie bij	Renee Bollebakker	Tel. nr.	(035) 629 1103

Onderwerp

Compensatieregeling alleenverdienersproblematiek.

Kernboodschap

Door een ongelukkige samenloop van fiscaliteit, toeslagen en sociale zekerheid ondervindt een kleine groep huishoudens fiscaal nadeel. Dit wordt de alleenverdienersproblematiek genoemd. Over de periode 2022-2024 betreft het landelijk 6400 huishoudens en in Hilversum 25 huishoudens. De betreffende huishoudens ontvangen door deze samenloop minder huur- en zorgtoeslag dan waar zij recht op hebben. De dienst toeslagen van de belastingdienst kan dit fiscale probleem pas vanaf 2028 zelf ondervangen. Het Rijk heeft daarom de gemeenten aangewezen om over de periode 2022 tot 2028 de compensatieregeling alleenverdienersproblematiek uit te voeren. Het Rijk hanteert daarbij 2 verschillende uitvoeringprocessen. Gemeenten zijn gehouden om de compensatieregeling conform die 2 processen uit te voeren. Het reguliere bijzondere bijstandsbeleid doet geen recht aan de getroffen huishoudens omdat het probleem een fiscale oorzaak heeft en geen bijstandgerelateerde oorzaak. Het college heeft daarom ten gunste van de huishoudens op 21 januari 2025 de beleidsregels 'Compensatieregeling alleenverdienersproblematiek' vastgesteld.

Aanleiding

Ontstaan van de alleenverdienersproblematiek

Op grond van de Wet op de Inkomstenbelasting heeft iedereen recht op de algemene heffingskorting. Door de heffingskorting betalen mensen minder belasting en premie volksverzekeringen. Als in een huishouden de ene partner een inkomen heeft en de andere partner heeft geen of maar beperkte inkomsten, kan de heffingskorting (deels) worden overgedragen aan de niet verdienende partner. Dit heet "heffingskorting minstverdienende partner". Om huishoudens financieel te prikkelen om beiden te gaan werken heeft het Rijk de mogelijkheid tot overdracht van deze heffingskorting afgebouwd tussen 2009 en 2024.

Er is een relatie tussen de hierboven genoemde methodiek en een aantal uitkeringen, waaronder de bijstand. In deze uitkeringen werd nog wel gerekend met het de dubbele heffingskorting. Om aan die ongelijkheid een einde te maken, heeft het Rijk in 2012 besloten om de dubbele algemene heffingskorting in de bijstand ook af te bouwen. De afbouw is echter later begonnen en wordt over een langere periode uitgesmeerd tot 2036.

Als gevolg van deze samenloop van fiscaliteit, toeslagen en sociale zekerheid heeft een klein aantal huishoudens een lager besteedbaar inkomen dan een vergelijkbaar gezin met een volledige bijstandsuitkering.

Jurisprudentie

Op 27 september 2022 oordeelde de Centrale Raad van Beroep (CRvB) dat de gemeente een echtpaar met terugwerkende kracht compensatie moest geven voor het niet-ontvangen van de maximale toeslagen (huur -en zorgtoeslag) vanwege de hierboven genoemde problematiek. De CRvB oordeelde dat de gemeente daarom aan dat gezin meer algemene periodieke bijstand moest verstrekken.

Een nadeel van het verstrekken van meer algemene bijstand is dat daardoor het (jaar)-inkomen voor de Inkomstenbelasting en de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (o.a. huur -en zorgtoeslag en kindgebondenbudget) ook hoger wordt met als gevolg dat er daardoor een lager bedrag aan huur -en zorgtoeslag wordt verstrekt. Er ontstaat dan een vicieuze cirkel, wat met de ene hand wordt gegeven, wordt met de andere hand weer deels afgenomen.

Het Rijk heeft daarom over de periode 2022-2028 de oplossing gezocht in de bijzondere bijstand. De regeling wordt daarom in de periode 2022-2028 uitgevoerd door gemeenten. Vanaf 2028 ondervangt de belastingdienst zelf het probleem.

Consequenties

De situatie in Hilversum

Van de 25 huishoudens in Hilversum hebben 7 huishoudens een vorm van (bijzondere) bijstand. De overige huishoudens hebben een loongerelateerde uitkering van het UWV of een verzekeraar. Vanwege de fiscale complexiteit zal de gemeente die huishoudens actief benaderen en wordt tijdelijk 1 fte vrijgemaakt om de huishoudens te ondersteunen tijdens het hele compensatieproces. Daarbij is ook aandacht voor andere problematiek die eventueel is ontstaan vanwege het inkomenstekort.

Het college heeft op 21 januari 2025 beleidsregels compensatieregeling alleenverdienersproblematiek vastgesteld. De beleidsregels maken het mogelijk om ten gunste van de betrokken huishoudens, uitzonderingen te kunnen maken op het reguliere bijzondere bijstand beleid. Het college heeft daarbij in ogenschouw genomen dat het inkomenstekort ontstaat bij de belastingdienst/dienst toeslagen en niet door bijstandsverlening. Voor de betreffende huishoudens wordt daarom aansluiting gezocht bij de hogere vermogensgrenzen die de dienst toeslagen hanteert, en er wordt geen draagkrachtberekening toegepast omdat de dienst toeslagen dat ook niet hanteert.

Uitvoeringsprocessen

Over 2022-2024 wordt de compensatieregeling uitgevoerd via individuele bijzondere bijstand. Dat betekent dat het tekort aan toeslagen en de hoogte van het compensatiebedrag door gemeenten exact moet worden berekent.

Voor de periode vanaf 2025 is de Participatiewet gewijzigd met artikel 78 gg "Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek". De regeling wordt dan uitgevoerd als categoriale bijzondere bijstand. De hoogte van het compensatiebedrag wordt vastgesteld bij ministeriele regeling en ambtshalve uitbetaald aan de betreffende huishoudens. Het betreft een zogenaamde grofmazige regeling. Dat betekent dat de hoogte van het compensatiebedrag niet perse overeenstemt met het tekort aan toeslagen. Gemeenten hebben daar geen invloed op. Het Rijk heeft aangegeven dat het compensatiebedrag ruimhartig zal zijn.

Vervolgtraject

Naar verwachting kan eind januari worden gestart met de uitvoering van de compensatieregeling.

Wethouder Heller heeft met toezegging T23-026 toegezegd om de gemeenteraad te informeren over de aanpak alleenverdienersproblematiek. De toezegging wordt met deze raadsinformatiebrief als afgehandeld beschouwd.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n): n.v.t.

Deze raadsinformatiebrief is digitaal beschikbaar op [internet](#) onder "Vergaderstukken", B en W-vergadering van 21 januari 2025.